

Józef Bednarczyk

Inowrocław, st. 100, gm. loco, woj.
bydgoskie, AZP 45-40/-

Informator Archeologiczny : badania 25, 68-69

1991

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

profilowany puchar z uchem, fragm. czernionej czarki cienkościennej oraz ułamki naczyń zdobionych, często przepalone na stosie. Materiał ten datuje się na fazy B₂-C₁/C₂ omawianego okresu.

Prócz tego odsłonięto 5 obiektów datowanych na fazy E-F wczesnego średniowiecza, w tym 3 groby szkieletowe z XII w.? i 2 jamy z naczyniami toczonymi z XIV w. Dwa groby były obstawione kamieniami, a w jednym z nich znaleziono żelazne części wiadra drewnianego. W tym ostatnim obiekcie zmarły został pochowany z głową w części wschodniej grobu, natomiast w pozostałych grobach ciała złożono odwrotnie. W warstwie ornej znaleziono ułamki naczyń późnośredniowiecznych i z okresu nowożytnego. Podczas budowy wieży triangulacyjnej? odkryto także kości 2 szkieletów bez czaszek.

Materiał znajduje się w Muzeum Początków Państwa Polskiego w Gnieźnie.

Badania będą kontynuowane.

Inowrocław, st. 100
gm. loco, woj. bydgoskie
AZP 45-40/—

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza
Zakład Prahistorii Polski Instytutu
Prahistorii w Poznaniu

Badania prowadził mgr Józef Bednarczyk. Finansowane przez Urząd Wojewódzki za pośrednictwem Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Bydgoszczy. Ósmy sezon badań. Osada kultury łużyckiej, osada, warzelnia soli z okresu wpływów rzymskich, ślady osadnictwa wczesnośredniowiecznego, późnośredniowiecznego i nowożytnego.

Wykopy rozmieszczone z strefach mieszkalnej (skraj), gospodarczej i solankowo-kultowej miały za cel odsłonięcie w całości, wyeksplorowanych dotąd częściowo, rozległych przestrzennie obiektów i zespołów urządzeń wraz z kontekstem. Zbadano powierzchnię 1625 m² inwentaryzując ponad 270 obiektów, w tym 4 budynki mieszkalne, 7 pieców, 28 jam, 2 szkielety zwierzęce, ponad 120 dołków posłupowych, ponad 100 palenisk, 2 nowe rowy solankowe i ciąg dalszy znanego (obiekt 72).

Budynki mieszkalne (eksplorowane 3, czwarty tkwi w ścianie wykopu) zagłębione w ziemię, założone były na planach zbliżonych do niezbyt regularnych czworoboków o wym. 370/320 x 310 cm, miąższości nawarstwień 10–30 cm, jeden z jamą-piwniczką w narożniku. W 2 z nich wystąpiły pozostałości warsztatów tkackich w postaci kilku-kilkunastu ciężarków (nie zalegających jednakże w układzie in situ) oraz pojedyncze przędzy.

Wśród pieców o różnym przeznaczeniu (2 wapiennicze, 1 suszarnia?, 4 „wielofunkcyjne”) wyróżnia się oznaczony nr 871. Jest to klasyczny wapiennik, bardzo dobrze zachowany, skonstruowany z dużych, dobranych i ciasno ułożonych kamieni, z układem nawarstwień wskazującym na kilkakrotne używanie zakończony zawaleniem się kopuły, prawdopodobnie w momencie oczyszczania wnętrza. Usytuowany był, wraz z drugim piecem wapienniczym, w obrębie dużego trójczłonowego budynku naziemnego.

Jamy reprezentują — w równej mniej więcej liczbie — osadnictwo kultur przeworskiej i łużyckiej. Te ostatnie występują w niewielkim, zbadanym częściowo (150 m²) skupieniu, będącym zapewne fragm. większej jednostki osadniczej.

Jeden ze szkieletów zwierzęcych zalegał w układzie anatomicznym (pies?) wyróżniając się tym, że wystąpił w palenisku, drugi — bez układu anatomicznego (koza?).

Dołki posłupowe tworzą (wraz z zarejestrowanymi w r. 1990) cztery układy przestrzenne — budynki naziemne imponującej wielkości (największy 11,2 x 6,2 m) wzniesione na planach regularnych prostokątów (jeden ze ściętymi narożnikami) z podwójnymi rzędami słupów w ścianach frontowych i pojedynczymi większymi słupami w ścianach szczytowych.

Rów solankowy (obiekt 72) badany odcinkami w latach poprzednich, osiągnął łączną dł. ok. 50 m, dochodząc do płytkiego, nieregularnego zagłębienia o niejasnym, na razie, charakterze (zbiornik solanki?, odstojnik?). Dwa nowe podobne rowy, odsłonięte fragmentarycznie, biorą początek lub uchodzą (?) ze zbiornika wodnego na dnie dolinki. W sąsiedz-

twie obu rowów rozciąga się skupienie liczące dotąd ponad 100 palenisk. Liczebność i kontekst przestrzenny palenisk w połączeniu z wiedzą ogólną na temat solarstwa pozwalają widzieć w nich ostatnie ogniwo produkcji soli.

W zbiorze zabytków na wyróżnienie zasługują fragm. kilku naczyń zasobowych o przeznaczeniu kultowym, z wymodelowanymi z jednej strony kołami koncentrycznymi, z drugiej zaś swastyką i grupami dołków.

Materiały i dokumentacja przechowywane są w Instytucie Prahistorii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu.

Badania będą kontynuowane w miarę uzyskiwania funduszy.

Jegliniec, st. 1
gm. Szypliszki, woj. suwalskie
AZP 12-86/12

Państwowe Muzeum Archeologiczne
 w Warszawie

Badania prowadziła mgr Grażyna Iwanowska. Finansowane przez Konserwatora Zabytków Archeologicznych w Suwałkach. Ośmy sezon badań. Grodzisko z okresu późnorzymskiego, wędrowek ludów i wczesnego średniowiecza.

Badania objęły 2 wykopy o łącznej powierzchni 25 m², których eksplorację rozpoczęto podczas poprzednich sezonów wykopaliskowych. Oba były usytuowane w północno-wschodniej partii majdanu. W pierwszym z nich rysujące się już od 1990 r. 2 warstwy (szarej ziemi i pomarańczowej gliny ze smugami ziemi czarnej i uławkami węgla drzewnego) uległy dalszym przemianom. Pierwsza z nich szybko zanikła, ustępując miejsca warstwie drugiej, czyli pomarańczowej glinie, tym razem zawierającej wyraźne smugi spalenizny i liczne kawałki węgla drzewnego, oddzielonej od calca pasem średniej wielkości kamieni. W warstwie tej znaleziono kilka kawałków kości zwierzęcych, fragm. odłupka krzemienego, fragm. rdzenia, odłupek retuszowany oraz kilkanaście fragm. ceramiki datowanej na okres późnorzymski, wędrowek ludów i wczesne średniowiecze. W drugim wykopie, obejmującym początek wału otaczającego majdan od strony wschodniej, odkryto w 1990 r. ślady konstrukcji drewnianych wału w postaci 18 poziomów zbutwiałych dranic. Obecnie odsłonięto jeszcze jeden ich poziom, poniżej którego zaczęły zanikać. Dłużej czystelną była jasnobrunatna ziemia, stanowiąca wypełnisko wału.

Zakończenie eksploracji dwóch wymienionych wyżej wykopów nie przyniosło ostatecznej odpowiedzi co do ukształtowania północnej części majdanu grodziska. Można zakładać, że był on zdecydowanie mniejszy w stosunku do kształtu, jaki ma obecnie, na co wskazuje przebieg wału drewniano-ziemnego, uchwyconego od strony północno-wschodniej i skracającego ku północy. Prawdopodobnie był on współczesny warstwie pomarańczowej gliny ze smugami ziemi ciemnobrunatnoczarnej. Warstwa ta wyznacza być może jeden z poziomów osadnictwa na majdanie grodziska, datowany wstępnie na wcześniejsze fazy okresu wczesnośredniowiecznego. Obecność uławków węgla drzewnego oraz ślady spalenizny zdają się sugerować, że warstwa ta jest przepalona, wskutek czego mogły ulec zniszczeniu obiekty istniejące w niej pierwotnie.

Materiały (nr inw. PMA/V/8664) oraz dokumentacja znajdują się w Państwowym Muzeum Archeologicznym w Warszawie.

Badania być może będą kontynuowane.

Kamienica Szlachecka, st. 3
gm. Stężyca, woj. gdańskie
AZP 13-37/—

Muzeum Archeologiczne w Gdańsku

Badania prowadzili mgr mgr Małgorzata Tuszyńska i Mirosław Pietrzak. Finansowane przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków